



## MAHPUSLARIN DA HAKLARI VAR! (RÖPORTAJ)

Gönderen [Genç Algi](#) 📅 09:37 💬 0 Yorum Yapıldı 🏷️ [adalet](#), [ceza hukuku](#), [hukuk](#), [infaz sistemi](#), [insan hakları](#), [mahpus](#), [türkiye](#)



Yakın tarihte ve bugünlerde Türk Ceza İnfaz Sistemi'nin işlerliği konusunda hepimizde soru işaretleri malum. Bununla birlikte cezaevindeki tutuklu ve hükümlülerin bu sistem dahilinde haklarını koruyup koruyamadıkları da ayrı bir merak konusu teşkil ediyor. İşte bu noktada Türkiye'de ilk defa tutuklu ve hükümlülerin haklarını rahatça anlayabilecekleri bir "Mahpus Hakları El Kitabı" yazıldı. Kitabın



### HAKKIMIZDA

Genç Algi'dan Merhaba !

Dünyada sosyal medya kullanımının giderek yaygınlaşması ve hayatın her alanında daha fazla yer alması sınırların kalktığı küresel bir İnternet ağının oluşumuna ortam hazırladı. Her profilden gencin katılımıyla sürekli değişen, gelişen ve kendini yenileyen toplumsal bir platform olarak karşımıza çıkan sosyal medya, gençler arasında sanallıktan iletişime ve sosyalleşmeye doğru evrilen bir ortam. İşte Genç Algi da gitgide büyüyen aktif sosyal medya kitleleri ve küresel dönüşümün bir parçası olmak düşüncesinden hareketle gençlerin sesini duyurduğu, toplumsal ve politik konulardan kültür-sanata, dünya gündeminden teknolojik gelişmelere pek çok alanda içerik paylaştığı ve tartıştığı alternatif bir medya kanalı olmak için her profilden gencin katılımıyla demokrasi ve insan haklarına saygılı, şeffaf bir çalışmanın ürünü olacaktır. Genç Algi yazarları, yaşanan büyük değişime seyirci kalmak yerine sürecin bir parçası olmayı ilke edinerek sizlere kendi algılarından

yazarları Başak Ekinci ve Mustafa Eren ile ceza infaz sistemine ve kitabın içeriğine değindik.

**Özge:** Kitabın oluşum sürecine nasıl dahil oldunuz? Bundan biraz bahseder misiniz?

**Başak:** Ben Temmuz 2014'te CİSST'te (Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği) gönüllü olarak çalışmaya başladım. Türkiye'de özel olarak hapishaneler alanında mahpus kitlesinin tamamını hedef alarak çalışmalar yürüten başka bir sivil toplum örgütü yok. Ben de özellikle ceza infaz sisteminin işleyişi hakkında bilgi edinmek, yaşanan hak ihlalleri için bir hukuk öğrencisi olarak bir şeyler yapabilmek ve ileride bu alanda nasıl çalışmalar yürütebileceğimi netleştirebilmek için dernek çalışmalarına katıldım. Ben derneğe katıldığımda, kitabın diğer yazarı Mustafa Eren bu kitap projesi için zaten başvurmuştu. Ben de daha sonrasında kanun taraması ve kanunların basit bir dille yazılması konusunda dahil oldum.

**Mustafa:** CİSST 9 yıllık bir dernek. Ben 2012 yılından itibaren CİSST'tin çalışmalarına dahil oldum. O yıldan bugüne böyle bir çalışmanın eksikliği üzerine konuşuyorduk ve yaşama geçirmek üzerine materyal biriktiriyorduk. Türkiye Hapishane Çalışmaları Merkezi'ni (Turkey's Center for Prison Studies-TCPS) kurma çalışmalarına başladığımızda bunun ilk yayını olarak düşündük kitabı da. Böylece dahil oldum ben de.

**Özge:** Kitabı kaleme alırken neyi amaç olarak belirlediniz?

**Başak:** Bu kitabı hazırlarken temel amacımız, mahpuslara haklarının neler olduğunu, hakları ihlal edildiğinde yasal olarak nereye, nasıl başvuracağını basit bir dille ve dilekçe örnekleriyle anlatmaktı. Mahpusların karşılaştığı hak ihlallerine karşı iletişime geçebileceği bazı sivil toplum örgütlerinin isim ve adreslerine de kitapta yer verdik.

Bu noktada, mahpusların kanunlarda yer alan haklarını basit bir dille öğrenebilmesi amacının üzerinde durmak istiyoruz. Kitabın ön sözünde de belirtildiği üzere, 2014 yılının başında Türkiye'de 145 bin mahpus vardı ve bunların sadece 7 bini "siyasi mahpus", bini ise "çıkar amaçlı suç örgütü mensubu" ydu. Yani yaklaşık 135 bin mahpus, yüzde 90'ın üzerinde mahpus kitlesi, "adli mahpus"tu. Türkiye'de hapishanelerle ilgili doğrudan çalışmalar yürüten sivil toplum örgütü sayısı ise 10 dahi değil ve bu sivil toplum örgütlerinin neredeyse tamamı "siyasi mahpuslar"la ilgili çalışmalar yürütmekte. Yani Türkiye'de hapishaneler alanında çalışmalar yürüten sivil toplum örgütleri, yoğunlukla mahpus kitlesinin sadece yüzde 5'lik kısmını oluşturan siyasi mahpuslarla ilgili çalışmalar yürütüyor. Bu yüzden diyebiliriz ki, Türkiye'de adli mahpuslar sivil toplum örgütlerinin desteğinden mahrum. Adli mahpuslar ceza infaz sistemi içerisinde kendi bilgi ve deneyimleriyle baş başa kalmakta ve haklarını arama konusunda oldukça yetersiz kalmaktadır. Birçok mahpus haklarının neler olduğunu, hakları ihlal edildiğinde nereye, nasıl başvuracağını bilmemektedir. Bu kitap çalışması,

Her yeni algının yeni bir başlangıç olması dileğiyle,

Genç Algı Ekibi

Instagram: gencalgi

Twitter: gencalgi

GENÇ ALGI E-BÜLTEN'E ÜYE OLUN !

Follow @gencalgi

özellikle bu eksikliği kapatmak için ve adli-siyasi ayrımı yapmadan tüm mahpusların haklarını öğrenebilmesi amacıyla ele alınmıştır.

**Mustafa:** Başak'a ek olarak şunu söyleyebilirim, biz mahpusların kapatılmış olsalar dahi, mahkemeler tarafından kendilerine ceza verilmiş olsalar dahi hala birer "hak öznesi" olduklarını düşünerek bu el kitabını hazırladık. Yani, tüm mahpusları "suçlu" olarak gösteren anlayışı eleştirmek de amaçlarımızdan biriydi.

**Özge:** Kitabın oluşumunda neler gözetildi, ne gibi verilerden yararlandınız?

**Başak:** Kitapta mahpusların haklarını derlerken Anayasa ve Ceza ve İnfaz Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Tüzük başta olmak üzere, yönetmelikler, genelgeler ve çeşitli protokollerden yararlandık. Zaten her başlığın altında bir kutucuk içerisinde ilgili mevzuat belirtildi.

**Mustafa:** Türkiye'de mahpuslar için yazılmış birkaç el kitabı vardı ancak bunlar Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'nün el kitabı ile hapisane yönetimlerinin hazırladığı el kitaplarıydı. Burada mahpusların hakları birkaç sayfa ile geçirilirken sorumlulukları, nelere uymaları gerektiği, zaman zaman da "kurallara uy" tarzı emir kipleriyle anlatılıyordu. Doğrudan mahpuslara haklarını anlatan ilk el kitabı bizim kitabımız. En temel haklarını anlatabilmek için Başak'ın da dediği gibi mevzuata ayrıntılı olarak bakmak zorunda kaldık ama bunun yanı sıra mahpusların yazdığı mektuplardan da yararlandık.

Şunu da belirtmek lazım bunu kitabımızın ilk baskısı olarak düşünüyoruz. Mahpuslardan gelecek geri dönüşlerin ardından gözden geçirilmiş yeni baskılar da olacak. Türkiye'de mevzuatın sık sık değiştiği düşünülürse yeni baskılar bir zorunluluk zaten.

**Özge:** Ceza infaz sisteminin durumu hakkında bu kitap ne gibi tespitler yapmamıza yardımcı olabilir?

**Başak:** Bu kitapla mevzuattaki hak ve kuralları bir araya getirdiğimizden, kanunlarımızla ilgili yorum yapmak istiyorum öncelikle. Hapishanedeki bir kişinin kendisini ilgilendiren bir duruma ilişkin yasal düzenlemeyi öğrenebilmesi için tüm mevzuatı taraması gerekmekte. Kişilerin rahatlıkla ulaşabileceği ve anlayabileceği bir mevzuat sistemimiz yok maalesef. Örneğin kitapta öğrenim hakkına yer verdik; bu hak kanun, yönetmelik, genelge ve protokolde düzenlenmiş. Bu yüzden AİHM kriterlerince mevzuatımızın açık, anlaşılabilir ve ulaşılabilir kılınması gerekir. Birçok konuyu kanunda değil de, yönetmelik ve genelgede düzenlemek bunların içeriklerine ulaşmayı daha zor kılıyor. Kaldı ki, temel hak ve özgürlüklerin kanunla düzenlenmesi gerekir.

Bunun dışında, kanunlarımızda çıplak arama gibi düzenlemeler de var. Çıplak arama Avrupa sisteminde ve AİHM tarafından da kabul edilen bir uygulama olsa da, biz bunun insan onuruna aykırı olduğunu düşünüyoruz. Buna alternatif olarak arama ve denetim yöntemleri getirilebilir. Özellikle ceza infaz kanunlarımızın insan onuru ve insan hakları anlayışı ile gözden geçirilmesi gerekir.

**Mustafa:** Bu bir “mahpus hakları el kitabı”. Yani bu kitaptan yola çıkarak Türkiye’nin ceza infaz sistemi hakkında doğrudan ve kapsamlı bir bilgi edinebilmek mümkün değil. Kitabın amacı mahpuslara hakları konusunda bilgi vermek ve bu hakları nasıl kullanacakları konusunu anlatmak. Ceza infaz sisteminin kendisini ele almak başlı başına ayrı bir çalışmanın konusu olabilir. Ancak, Başak’ın da dediği gibi çıplak arama gibi uygulamalara ilişkin maddelerden yola çıkarak özellikli konulara dair bilgi alabilirsiniz.

**Özge:** Tutuklu ya da hükümlünün haklarını kullanmak istemesi uygulamada birçok engelle karşılaşıyor. Bunun hakkında ne düşünüyorsunuz?

**Başak:** Aslında öncelikli sorun, özellikle adli mahpusların haklarının ihlalinin farkında olmaması ve buna yönelik yasal haklarını kullanmaması. Zaten bu yüzden hakları anlatıp bunların ihlali halinde neler yapılabileceğini anlattık. Bunun yanı sıra, mahpuslar şikâyet ve itiraz yollarını kullansalar dahi bu yolların etkisiz olduğunu söyleyebiliriz. Özellikle disiplin cezalarına itirazın bu cezaların uygulanmasını durdurmaması, bu itiraz haklı görülse bile itiraz yolunu işlevsiz kılıyor.

**Mustafa:** Mahpuslara bakışın kökten değişmesi lazım. Devletler, mahpusları “suçlu” olarak görüyor ve sunuyorlar. Mahpus deyince pek çok insanın aklına da üçüncü sayfa haberleri geliyor ne yazık ki. Bu bakış açısından hapisane idareleri ve personeli de muaf değil. Mahpusları birer “hak öznesi” olarak gören anlayış hak ihlallerinin geriletmesini sağlayabilir ancak. Mahpusları toptancı yaklaşımla ve sadece “suçlu” olarak gören anlayış, onlara karşı gerçekleştirilen hak ihlallerinin “cezasızlık” ile sonuçlanmasını da sağlıyor. Neredeyse her yıl çocuk mahpuslara yönelik taciz ve kötü muamele haberlerine maruz bırakıyoruz. Ancak bugüne kadar bu suçlardan kaynaklı olarak ciddi bir cezaya çarptırılan personel haberi ile karşılaştınız mı?

Özge Erceiş

ETIKETLER

adalet

ceza hukuku

hukuk

infaz sistemi

insan hakları

## BENZER YAZILAR



2015 1 Mayıs'ının Ardından  
Bende Kalanlar



Günler Soma'yı Getirirken



Türkiye'nin Dejavu'su

0 yorum

Yorumunuzu girin...

Yorumlama biçimi:

Profil seçin...

Yayınla

Önizleme



Genç Algi  
5,193 likes

Like Page

Share

Be the first of your friends to like this



## POPÜLER YAYINLAR



### Öteki Cemaat II

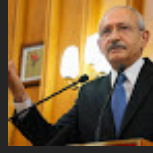
17 Aralık 2013 tarihli "yolsuzluk operasyonunun" akabinde, gelişmeleri değerlendiren bir yazı kaleme almış ve "Cemaat bireyselliğe mi g...



### Haftanın Kamu Spotları

1- Eski bir Nogay şarkısı olan Dombıra partilerimizce seçim şarkısı olması yönünde paylaşılmıyor.

...



### Beyler, Kaybettik

Sancılı bir seçim süreci geride kaldı, seçim sonuçlarıysa henüz netleşmedi. Sandık skandalları, oy sayımı sırasında pek çok ilde gerçekl...

## İLETİŞİM FORMU

Ad

E-posta \*

Mesaj \*

Gönder

[ANA SAYFA](#) [KÜNYE](#) [YAZARLARIMIZ](#)

Copyright © 2014 Genç Algi Tüm Hakları Saklıdır.Sitemizde yer alan fotoğraflar İnternet'ten toplanılmış olup size ait olduğunu düşünüyor ve sitede yer almasını istemiyorsanız lütfen bizimle irtibata geçiniz: [gencalgi@gmail.com](mailto:gencalgi@gmail.com)

Powered by Orophin